

Limburgs

Van Wikipedia

Dit artikel is in mierder Limburgse dialekte gesjreve. Perbeer estebleeft waal mer ei dialek per alinea aan te hauwe.

De volgende sectie van dit artikel is gesjreve in 't Norbiks.

't **Limburgs** (ouch waal: **Lèmburgs**, *Limburgsj* of *Limburgisj*) is d'r populaere naam vör 'n verzameling dialekte die in de dialektologie 't Zuidoosnederfrankisch geneumd werre. Me is ooch d'r term 'Limburgs' gaoë gebruke umdat de mètste gebroekers van dis dialekte in èng van de beide Limburge wonne, mae 't haat och luuj in Wallonië en Duutsjland die dis taal nog kalle. 't Limburgs is dus e diasysteem. 't Limburgs is ing vaan de winnige toeëntale in Europa.

In 1997 tekende de Hollendsje överhèèd 't Europees handvest ter erkenning van Europese regionaal tale en erkende daomit 't Limburgs in Nederland as Europese regionaal sjtreektaal. De Bèlzje överhèèd haat in 2001 't Kaderverdraag inzake de besjerming van nationaal minderhede getekend. Vlaandere weigert dit verdraag te ratificere, oeëdör 't Handvest ter erkenning van regionaal tale neet getekend kan werre en daorum besjteunt dis dialekte in Belsj Limburg nog neet officieel.

Limburgs	
Inheimse name:	Limburgs, plat
Gekald in:	Gooddeils <u>Nederlands</u> Limburg, <u>Belsj Limburg</u> , midde-Rienland, e paar dörper in <u>Wallonië</u> .
Classificatie:	<u>Indo-Europees</u> <u>Germaans</u> <u>Wesgermaans</u> <u>Nederduuts</u> <u>Nederfrankisch</u> <u>Zuidoosnederfrankisch</u> Limburgs
Aantal sjpraekers:	ca. 1,6 miljoen
Cónservatiegraod:	Nederland: neet bedreig Belsj en Duitsland: bedreig
Officieel taal:	Erkinning in Nederland
ISO-639-code:	li, lim, lîm

Inhawd
Verspreiing
Kinmèrke
Taolhistorie
(Neder-)Frankisch
Ingweoons
De Kölse expansie
De Braobantse expansie
De Waolse Expansie
Allewijle invlooj
Dialekte
Gebruuk: taolverlees en -behaajd

Gevolge van de installatie van de Raod veur 't Limburgs

Zeve belangrieke dialekregio's

De versjillende Limburgse dialekte binne dees encyclopedie en de sjpelling

Limburgse literatuur

Invloed van de Sjtaotskoele

Rudimènte van naamvalle in 't Limburgs

Vootnoot

Referenties

Extern links

Limburgs Dialektgebied

■ Zuidnederfrankisch ■ Noordlimburgs* ■ Oost-Bergisch**

* Dit gebied wordt door politieke redenen tot het Limburgs gerekend. Taalhistorisch hoort het bij het Zuid-Gelders.

** Dit gebied is een overgangsgebied vanaf het Zuid-Nederfrankisch tot het Westfaals en het Zuid-Gelders.

Het Limburgse taalgebied incl.
Noord-Limburgs met Venlo en Oost-Bergisch

Verspreiing

De volgende sectie van dit artikel is gesjreve in 't Mestreechs.

't Woord *Limburgs* kin op twee maniere gedefinieerd weure: es sumpelweg alle dialekte die in Bèlsj en Hollands Limburg gesproke weure, en es 'n taolkundege einheid. Umtot 't Lèmburgs allewijl es streiktaol erkind weurt, is 't nötteg um die taol taolkundig aof te bakene¹. Boe de grens ligk is nog e bitteke umstreje: vreuger woort ze getrokke mèt de Uerdinger Linie en de Benrather Linie, 't gebeed dös, boe-in me *ich maak* zeet veur *ik maak* of *ich mach(e)*. Dat zouw evels beteikene tot 't Venloos en 't Kirchräödsj bei neet tot 't Limburgs hure. Allewijl weurt es belangriekste kinmèrk 't gebroek vaan sleep- en stoottoon gezeen, en wel 't gebroek vaan de slepton veur de vaan oorspronk lenger en stoottoon veur de vaan oorsprong körter syllables. De twiede grens is daan de Benrather Linie, dee 't tonaliteitsgebeed in e noordwestelik deil, 't Limburgs, en e zuidoostelik deil, 't Ripuarisch, verdeilt.

Zelfs de tonaliteitslien es wes- en noordgrens vaan 't Limburgs werp probleme op: bekaans ummer gief 't boete dit gebeed nog dialekte die wel 't versjèl tösse de twee toene kinne, meh die *neet* in oppositie gebruke. Zoe weurt in 't Venrojs, 't Lommels, en 't Sintruins wel "gezonge", meh trif me gein wäörd aon die mèt behölp vaan de toene oeterein gehawwe weure. Ouch beveent ziech te zuie vaan Mestreech e gebeed zonder tonaliteit.

Meistal hèlt de besjrieving vaan 't Limburgs bij de Duitse grens op, behave de Zelfkant, e gebeedsje tot e hèpske oet Nederland vörmp en inkel jaore bij Nederland heet gehuurd. Toch geit 't Limburgs wied in Duitsland door, tot euver de Rien, woe me vaan Bergisch sprik. Dees variante zien allein mèt e weineg routine es Limburgs te herkinne.

Soms nump me ouch de mier noordelike dialekte mèt (wie 't Venrojs), meh die zien in essentie Braobants. Wel kinne de Piellandse en Gennepelandse dialekte zuidoostelike kinmèrke wie versjeie saorte umlaut. De dialekte vaan de dörper oet de Braobantse gemeente Kranendonk hure weer wel tot 't Limburgs.

't Weste vaan Belsj Limburg is 'n kwestie apaart. In de noordwestelike gemeintes Lommel, Ham en De Loei weure dialekte gesproke die zoe good wie gans Braobants zien: 't Eineg Limburgs kinmèrk wat ze hóbbe is de umlaut in diminutieve. 't Zuidweste, Sintruin en omgeving, ligk wel boete de tonaliteitsgrens meh binne de Uerdinger Linie. Bovedeen ligk dit gebeed t'n ooste vaan de Getelien: 'n bundeling vaan klein isoglöskes, die door hun groete aontal same belaangriek zien. Deze grens vörmp veur vööl lui e deil vaan de wesgrens. 't Ooste vaan Vlaoms-Braobant, Tiene en omgeving, teslotte ligk te weste vaan die Getelien meh t'n ooste vaan de Uerdinger Linie.

Ouch weure de Ripuarische dialekte in 't uterste zuidooste vaan Nederlands Limburg, zeker ouch door de sprekers zelf, wel Limburgs geneump; dit is oonder taolkundige evels hoegs ongebruikelik.

Kinmèrke

't Allerveurnaomste kinmerk is, wie gezag, de twietoenegheid. 't Twiede belangriekste, door de meeste dialekte gedeild, is 't wäördje *i(e)ch* boe 't Hollands *ik* heet. Derde is 't pronoom *doe* (soms *diech*) - de westelike dialekte (Bèlsj Lèmburg vaanaof Hasselt), gebroeke daoveur evels, zjus wie 't Nederlands vörm vaan *gij* (bev. *dzjie* in 't Hessels). Wijer koueme in de meeste dialekte de Hollandse *ui* en *ij* trök es *oe* en *ie*. In vääöl dialekte weurt de t op 't eind vaan e woord in combinatie mèt vääöl consonante neet oetgesproke (*s(j)lech* veur *slecht*). Lèstens, meh neet 't mins belangrieke, heet 't Limburgs 'n eige verbuigingssysteem, dat vääöl vaan zoewaal 't Hollands/Brabantse es vaan 't Duitse aofwiek. 'rs Zien drei grammaticaal geslaachte (mennelik, vrouwlik, oonzijig), mèt de artikele *dee*, *die*, *dat* (toonloos *d'n/d'r*, *de*, 't) en *eine(n)*, *ein*, *ei(n)* ('*ne(n)*', '*n*', *e/'n*). 't Miervajd volg de vrouwelike vörm. Typisch Limburgs is, tot 't adjectief bij 't vrouwlik en 't miervajd in inkel gevalle de -e oetstoot:

- Dee/eine ('ne) sjoene maan.
- Die/ein ('n) sjoen vrouw.
- Dat/ei (e) sjoen keend.
- Die sjoen minse.

Zuug wijer Limburgse grammair, Toenanen in 't Limbörgs en ouch Limburgse klaanklier en spelling.

Taolhistorie

(Neder-)Frankisch

't Wesgermaans volk de Franke vesteg ziech in de laat-Roemeinsen tied in noordelik Gallië es *foederati* vaan 't Roemeins Riek. Mèt de Groete Volksverhoezing en de collaps vaan 't riek trèkke de Franke noordweerts verspreie ze ziech euver e vääöl groeter gebeed: ze kolonisere e groet deil vaan de Nederlen en grof eweg 't modern Midde-Duitsland. In de dao-opvolgende iewe nump hun expansie nog wijer touw, mèt es huugdepunt 't riek vaan Sjarel de Groete bij dee z'nen deed in 814. De taol vaan de Franke weurt in hun kèrngebeed gesproke en breid ziech oet ten koste vaan ander Germaanse dialecte en Romaanse taolvörm. In de res vaan hun riek ondergoon de dao aonwezege taole sterken invloed vaan 't Frankisch. 't Limburgs ligk in 't Frankisch kerngebeed en is al vaanaof de vreug Middeliewe Frankischtaoleg.

De Hoegduitse klankversjuving heet in 't gans continentaal Wesgermaans taolgebeed gezörg veur Hoegduitse, Middelduitse en Nederduitse variante. 't Frankisch heet ze alledrei. 'n Taolkundege aofspraak heet de grens tösse 't Nederduits en 't Middelduits bij de Benrather Linie gelag. Daomèt zien de Limburgse dialekte Nederfrankisch.

Ingweoons

Aon de zuidweskös vaan de Noordzie weurt e Germaans dialek gesproke wat hendeg vaan dat Frankisch aofwiek: 't Fries. Veur de expansie vaan de Franke en 't Frankisch stoont dees taol evels neet zoe allein es denao: In zoe good wie gans modèrn Nederland en Vlaondere mote de direkte verwante vaan 't Fries geklónke hóbbe, dewijl ouch 't Saksisch mèt zekerheid vääöl korter bij 't Fries stoont es noe ('t is verfrankisch). De verzaamelnaom veur 't Fries en de verwante Germaanse dialekte is Ingweoons. D'n opmars vaan de Franke vanoet 't zuie kós dees taolinvloed neet euveral wegge: 't Fries blaof bestoon, in

ierste instantie zelfs in 't later Noord- en Zuid-Holland, en in vööl andere gebejer blaof 'n Ingweoons substraot achter. In Limburg is dees oonderlaog evels relatief zwak. Ingweoonse wäörd die 't gehaold höbbe zien *vief* en *zègke*. In de dialekte die kortbij 't Ripuarisch stoon, wie 't Heëlesj, huurt me dao 't neet-Ingweoons *vunnef* en *zage*.

De Kölse expansie

Roond 800 ligk de taol vaan 't later Limburg nog relatief kortbij de taol oet Braobant en Vlaondere. In de Karolingischen tied evels kump dao verandering in. De mechtegste stad in de wij umstreke weurt Kölle en de koumende veer iewe zörg dat deveur tot de kinmerke vaan 't Köls, e Middenduits dialek, eint veur eint geëxporteerd weure. Zoewel in 't Rienland, in Gelre es in 't Graafsjaap Loen wèlt me 't Köls imitere, of kint me in eder geval aon de taol oet 't ooste 'n hoeger status touw. Zoe zalle stei wie Aoke, Mestreech en Venlo tössestaties zien gewees in de verspreiing vaan de versjèllende dialekkinmerke.

Mèrkwierdeg genoeg woorte de Kölse eigenaardeghede gans oongeliek in 't weste geïmporteerd. Limburg heet daodoor e terrasvörmeg taollandsjaap gekrege: vaan 't zuide en ooste nao 't noorde en weste touw weurt de taol ummer Nederduitser, minder Köls vaan karakter. Vaan oos nao wes heet de Kölse expansie veur de volgende grenze gezörg:

- de Benrather Linie (*mache-make*);
- de grens vaan *d'r* es bestump artikel;
- de Panninger Linie (*sjlech-slech*);
- de Panninger Seitenlinie (*sjaop-schaop*);
- de betoeningslien (wel of gein oppositie tösse twee toene);
- de doe-gijlien;
- de Getelien ('ne houp klein isoglöskes die min of mie samevalle);
- de grens aon d'n umlaut in oonregelmaotege verbe en miervajde;
- de grens aon d'n umlaut in diminutieve;
- de Uerdinger Linie (*ich-ik*)

'n Aontal vaan die grenze löp door tot boete 't Limburgs taolgebeed, m.n. de twee umlautsgrenze, die zelfs tot wied in 't Nedersaksisch procedere.

De Braobantse expansie

Tegen 't ind vaan de daartiende ieuw is de mach vaan Kölle gebroke en dómmeneert Braobant de zuidelike Nederlen. E groet deil vaan 't later Limburg riech ziech in cultureel opziech op Braobant. De Kölse taolexpansie stop direk, meh weurt eigelik amper trökgedrejd. Dit blik beveurbild oet de Uerdinger Linie, die nog ummer mèt 'ne boeg um de Braobantse stad Tiene heer ligk en oondanks de Braobantse expansie sijjns noets nao 't ooste versjove is.

Veranderinge die in e groet deil vaan 't later Belsj Limburg weure doorgeveurd zien:

- Umlaut en diftongering vaan de *oe* in *ui*, diftongering vaan de *ie* in *ij*: *hoes* > *huis*, *ies* > *ijs*;
- Mutatie vaan de *ee* en *oo* in *ie* en *oe*: *good* > *goed*, *beer* > *bier*;
- Eliminatie vaan 't wäördsje *doe* te gunste vaan *gij*.

Limburg waar evels in deen tied politiek zoe versnipperd tot deen invloed bij 't Maasland abrupt ophooft. De drei bove besjreve taolveranderinge höbbe hun isoglosses allemaol dao loupe, en bij Genk loupe ze zelfs, same mèt de Panninger Seitenlinie, geliek in de Genker barrièr.

De Braobantse expansie heet nog iewe gedoord, al versjove de dialekgrenze vaanaof de zeventiende iew nog mer weineg. Feitelijk waor op dat memint 't Limburgs taollandsjap gooddeils vasgelag. De dialekte zien daonao geleidelik aon oetereingegreujd. Mèt 't oontstoon en in beteikenis touwnumme vaan de Nederlandse Staanderdtaol kaome de dialekte oonder ummer touwnummenden invlood daovaan. Beter mobiliteit en gestege opleiingsnivo zörgde in de twintegste iew veur touwgenómme kontak tösse vesjèllende dialeksprekers en brach laanksemaon 'n regiolectisering op gaank.

De Waolse Expansie

Vaanaof de 19e iew begos de industrie op te komme. Dikken tied weurt neet allein in Limbörg, meh ouch in de res vaan Europa de Industriële Rivvelutie geneump. Vaanaof dat momint kin me 't Limbörgstaoleg gebeed in veer ikkenomische gebeje opdeile: 't Gebeed dat ziech laot kènmerke mèt industrie roontelum de mijne, 't gebeed dat ziech riech bis de febrieke vaan Liège, 't gebeed dat ziech riech op de handel mèt Indhove en 't gebeed dat eigelek weineg tot gein indöstrië heet. De bekènde Zuid-Limbörgse Mijnstreek (roontelum Heerle, Zitterd, Geleen en Kèrkraoj) veraanderd in hun dialekte neet vööl (al geit dat later wel gebäöre), ouch veur 't utterste weste vaan Belsj-Limbörg gebäört d'r neet vööl, simpelweeg umtot 't neet vööl industrie dao gief. Roontelum Mestreech en Hasselt begint laankzaam meh zeker de vocabulaire evels hendeg snel te veraandere: Veural 't Waols en later ouch 't Frans vaan Liège heet 'n innorme invlooj op de steij, boe dat 't extreems gebäört in Eijsde, Mestreech en Tóngere. Zoe weurt herinnere *rappelere* en zuver make *sjoevenere*. Sommege vaan de Waols-Franse wöörd haole 't zelfs vööl wijer, bis aon Venlo, zoewie versjèt in plaots vaan vork. Dit maak de kloof evels wel groeter tösse 't Limbörgs en 't oets zoe kortbij ligkende Ripuarisch, dat niks vaan dees Waolse expansie mètkraog. In 't noorde begint de ik-ich lijn laankzaam mie en mie nao 't zuie te trèkke, vaanwege de ikkenomische invlooj vaan Indhove. Bis 't momint dat zelfs Venlo euver de streep geit. Nog ummertouw is Venlo e typisch geval vaan 'n euvergaangsdialek vaan 't dao origineel gesproke Limbörgs (ze spreke nog altied vaan *mich* en neet *meej* en ouch *dich*, neet *ow* of *geej*) en 't mie Indhoofse Kleverlands (ze spreke nimmie vaan *ich*, meh *ik* en zègke neet *sjoen* meh *moei*).

Allewijle invlooj

Allewijl lieket 't Limbörgs vaan Belsj- en Nederlands-Limbörgs veur de ierste kier ech oeterein beginnendere te greuie. Belsj-Limbörg (mèt oetzoondering de grensdörpkies die ziech riechte op Mestreech) begint mie te vervlaomse, dewijl Nederlands-Limbörg begint te verhollandse. De plaotse roontelum Mestreech (zoewel Belsj es Nederlands) lieket mie en mie nao 't Mestreechs te greuie, dewijl me 'tzelfde zuut in Zitterd en Geleen (die laankzaam meh zeker ouch qua dialek op mekaar beginne te lieke), de dialekte in Parkstad beginne te veralgemeinieziere en in minder maote ouch 't Heuvelland (allewel dao ouch 't Mestreechs vööl invlooj heet door 't gebrek aon e eige cultureel centrum). De vraog is evels wat de strijd zal winne in Limbörg: de vernederlandiziering of de veralgemeiniziering.

Dialekte

Hoofartikel: Limburgse dialekte

De versjèlle tösse de Limburgse dialekte zien aonzeenlik. Neet allein deit dat ziech veur aon de ren vaan 't taolgebeed, woe 't Limburgs laanksem meh dudelik euvergeit in ander taole en de typisch Limburgse kinmerke ei veur ei laote valle, ouch in 't hart vaan 't taolgebeed gief 't dèks al zoevööl taolversjèlle, dèks geconcentreerd in taol-anclaves, tot wezelik eder plaots zien eige dialek heet. De meeste versjèlle zien groetendeils oos-wes georiënteerd, wat me dudelik bemerk bij 't reize vaan de Belsj-Brabants-Limburgse grens via Belsj en Nederlandse Limburg door 't Rienland. In noord-zuidriechting zien de versjèlle belangriek kleinder, vaandao tot me in groete deile vaan Nederlands Limburg ziech oonderein gemekelik kint verstoon, dewijl Hessels en Remunjs neet zoemer oonderein te verstoon zien.

Gebbruuk: taolverlees en -behaajd

't Limburgs heet sins kort in Nederland 'ne wèttelike status meh is nöriges wèrkelik officieel. De taol heet altied 'n daktaol bove ziech gehad en steit noe euveral "oonder" 't Nederlands en 't Duits. In de modèren tied vaan massamedia beteikent dat tot immigrante ziech vaan de cultuurtaol, neet vaan 't Limburgs zalle bedene. Ouch beteikent 't soms tot awwers hun kinder neet mier optrèkke in de volkstaol.

In Nederlands Limburg sprik door 't groetste deil vaan de provincie de mierderheid nog 't dialek (dit is dös neet per se Limburgs), vaan 'n klein mierderheid in 't plattelaand vaan Gennep en umstreke en good de helf vaan de jóngere in Wiert tot mier es negeteg procint hei en dao in 't Heuvellaand. Veural in 't zuie mote ouch de immigrés, wèlle ze bij de gemeinsjap hure, ziech 't plat eige make. Vaan noord nao zuid is 'nen dudeliken trend waor te numme vaan minder nao mie dialekgebroek. Oetzunderinge zien daobij de stei, meh hiel in 't bezoonder Heerle, woe me 't aondeil vaan sprekers vaan 't Heëlesj op mer 20% sjat (meh woe 't ouch nog Heerles Nederlands gief). Door 't hoeg aanzien vaan 't Limburgs, wat in de leste jaore nog touwnump, zien dao relatief weineg lui die moodwèlleg 't Limburgs inwissele veur 't Nederlands.

In Belsj Limburg sprik de mierderheid vaan de ierste generatie nog Limburgs, meh de twiede generatie, veural de vrouwlui, höbbe 't dialek massaol laote valle, en trèkke hun kinder op 't Nederlands op. Me sjat tot vaan de daarde generatie nog umtrint 25% 't dialek behiers; dèks is dat 'n ander dialek es dat vaan de plaots woe ze woene. Vööl vaan die jóngere, veural de vrouwlui, gebruke 't dialek aamper nog. De volkstaol had in Vlaondere veural in de jaore '50 t/m '70 hiel weineg prestiesj. 't Veurbild vaan Heerle in Nederland wies evels oet tot dit neet noedzaokelik 't ind vaan 't Limburgs in 't Belsj hoof te beteikene.

In de Duitse gebejer is de situatie oonbekind, meh dao liekent 't gebbruuk vaan 't plat ouch stèrk achteroet te goon, zoeged wie in 't Belsj.

Gevolge van de installatie van de Raod veur 't Limburgs

De volgende sectie van dit artikel is gesjreve in 't Valkebergs.

In 2003 weurt door de Raod veur 't Limburgs in samenwerking mèt Veldeke Limburg de 1e pos-hbo kadercursus lièrgank Limburgs georganiseerd. De sjtudie van 't Limburgs keumt in 'n sjroomversjnellung.

Zeve belangrieke dialekregio's

't Limburgs weurt in 't populair-weitesjappelik book *Riek van Klank*, oetgegeve door Veldeke in 2007, verdeild in zeve regio's die belangrieke dialekkènmerke gemein höbbe.

Binne die grenze loupe ouch nog secundair taalgrenze of isoglosse.

Die zeve regio's zin:

- ■ 't Ripuarisch, rónnd Kirchroa en wiejer Duutsjland in (Boete besjowwing gelaote: Eupe, Kelmis en res Duutsjtalige Gemeensjap)
- 't Oas-Limburgs, Zuud-Limburg, rónnd Zittert, rónnd Remunj tot achter Panninge (Boete besjowwing gelaote: Plattdütsch va S'n Maeëte, S'n Pieëter, Teuve en Rimmersjdel en Plombières)
- 't Centraal-Limburgs, van Tóngere, Mestreech, Bilze, Genk, Maaseik, Bree tot en mèt Wieërt (Voeres en Moelings boete besjowwing gelaote)
- 't Wes-Limburgs, van Borgloon, Hasselt, Beringen tot en mèt Achel
- de Wes-Limburgse euvergangsdialekte, Sint Truiden en umsjtreke

- 't Brabants-Limburgs, Tessenderlo tot en mèt Lommel
- 't Kleverlands, van Venlo, Venroj tot Gennep

De versjillende Limburgse dialekte binne dees encyclopedie en de sjpelling

- de Limburgse Wikipedia haet 'n paar Riechliene veur de spelling
- ein kort euverziech van de sjriefwies (sjpelling) in de diverse dialekte en de plaatsnamelies in 't dialek sjtoon ouch op 'n sjpellingssjpiekpagina op dees Wikipedia.
- De besjrieving van 'n plaatselik Limburgs dialek kèns se op dees encyclopedie vinge via 'ne link in 't artikel van de betreffende plaats. Alle plaatse sjtoon in hun eige dialek op de Nederlands Limburgse plaatsnamelies.

Veurbeelde van Limburgse dialekte o.a. 't Klummes, 't Mestreechs, 't Moferts, 't Nuts, 't Norbiks, 't Remunjs, 't Valkebergs, 't Venloos, 't Vieleter, 't Voeres plat.

Limburgse literatuur

't Begin van de Limburgse literatuur geit truuk nao de 12e ieuw mèt werk van de diechter Heinric van Veldeke oet Sjpalbeek (Hasselt in Belsj). Ouch de Nederlandse literatuur en de Duutsje literatuur zeen häöm es sjtart van hunne literatuur. Tot aan de 17e ieuw weurt d'r nieks gevónge op dialekgebied. In de 17e ieuw, 18e ieuw en 19e ieuw ies sjpraoke van mer inkel dialeksjtökke. Op 'n inkel werk nao, bliek 't meiste geine literatuur te zin. Pas in de 20e ieuw en daonao zal 't Limburgs miè hoagwaerdige sjriefcultuur kriege.

Publicaties, sjtudies en beuk euver de sjtreektaal, 't Limburgs en de Limburgse dialekte sjtoon in Literatuur euver 't Limburgs.

Invloed van de Sjtaotskoele

De volgende sectie van dit artikel is gesjreve in 't Norbiks.

Bies wied in d'r 19de ieëw waor 't dialekt de taal oeë-in oonderwaeze waoërt in Nederland. Op èng oetzoondering nao, n.l. 't ooste va Limburg oeë 't Hoeëgduutsj de sjoeëltaal waor. Inspecteurs van d'r minister kalde va *trage en vadsige pastoors* die gewend waore Duutsj te kalle en gene zin howwe um op 't Nederlands uvver te goeë. Willem I sjtèlde gratis lieërmiddele ter besjikking mae pas in de twiede helft van dae ieëw begint me mèt oonderwies in en van de Nederlandse standaardtaal. De oontginning va kaole haat daobie 'n rol gesjpäöld; Zuid-Limburg waoërt opgenaome in de nationale infrasjtruktuur en geïntegreerd in 't nationaal communicatiesysteem. Dat de örsjte mienwijkers Duutsjers waore en dat 'n kwart van de bevolking tösje de tweeë Waeltkrege Duutsj waor, haat, dör hunne lieëge maatsjappeleke sjtatus, gene invloed gehad op 't vernederlandingsproces dat inmiddels de sjteun how va belangrieke maatsjappeleke instituties, mèt naam van de Kèrk. ^[1]

Rudimènte van naamvalle in 't Limburgs

De volgende sectie van dit artikel is gesjreve in 't Remunjs.

't Limburgs haet nog euverbliefsele van de Genetief en inkele euverbliefsele van de Locatief wie *heives* (nao hoes).

Vootnoot

- ¹: De erkinning binne Nederland betrif evels alle dialekte in Limburg en is dus neet taolkundeg gedefinieerd.

Referenties

---

1. P.H. van der Plank, Taalsociologie, een inleiding tot de rol van taal in het maatschappelijk verkeer, 1985, blz 164, [ISBN 90-6283-636-4](#)

Extern links

- www.veldeke.net (<http://www.veldeke.net/>)
- Stiechting Limbörgse Academie (Limburgish Academy Foundation) (<http://www.limburgs.org>) mèt dictionairs Limbörgs-Hollands, Limbörgs-Ingels, Hollands-Limbörgs en Ingels-Limbörgs en ouch 'n historie vaan de Limbörgse taol/spraak.
- De Chinezen van Nederland (<http://www.vanoostendorp.nl/fonologie/tongval/t33.html>) euver 't gebroek van [sjtoèttone](#) en [sjleiptone](#) in 't Limburgs
- Limburgs als streektaal: tien vragen (<http://cf.hum.uva.nl/natlearn/limburgs/limbvrg.html>)
- Website vaan de Limburgse streiktaolfunctionaris (<http://www.limburgsedialecten.nl>)
- Artikel euver 't Limburgs op de Nederlandse streiktaolesite (<http://taal.phileon.nl/lim/limburgs.php>)
- Thoespazjina vaan de werkgroep AGL, die ziech inzèt veur 'n algemeen Limburgs (<http://www.limburghuis.com>)
- [Volges ethnologue](http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=lim) (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=lim)
- <http://e-wld.nl/> Elektronisch Woordenboek van de Limburgse Dialecten (e-WLD) van Belgisch en Nederlands Limburg en de Platdietse streek in België. Méér dan 130.000 woorden en begrippen.

Aafkomstig van Wikipedia, de Vriej Encyclopedie. "<https://li.wikipedia.org/w/index.php?title=Limburgs&oldid=444048>"

Dees pazjena is 't lèts verangerd op 9 jul 2020, 14:42.

De teks is besjikbaar ónger de [Creative Commons Naomsvermelding/Geliek Deile](#) licentie. 't Is mäögelik dat aanvöllende veurwaarde van toepassing zeen. Betrach de [Algemein veurwaarde](#) veur mie informatie.